

тільки особистої безпеки поліцейського, а ще й забезпеченню виконання покладених на поліцейського обов'язків, протидії злочинності, забезпеченню прав і свобод громадян.

Список бібліографічних посилань

1. Вайда Т. С. Формування службово-бойового настрою особового складу підрозділу Національної поліції як умова забезпечення ефективності дій правоохоронців в екстремальних умовах // Психологічні засади забезпечення службової діяльності працівників правоохоронних органів : зб. матеріалів І Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Кривий Ріг, 15 лют. 2018 р.) / МВС України, Донецьк. юрид ін-т. Кривий Ріг, 2018. С. 13–20.
2. Джафарова О. В. Щодо визначення категорії «Екстремальні умови проходження служби в органах внутрішніх справ» // Шляхи покращення системи професійної підготовки правоохоронців до дій в екстремальних умовах : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (м. Харків, 18 груд. 2015 р.) / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2015. С. 73–74.
3. Прокопенко О. Ю., Власенко І. В., Крепакова М. Ю. Безпека життєдіяльності : навч. посіб. для працівників поліції. Харків : ХНУВС, 2017. 364 с.
4. Шевченко Т. В. Екстремальні умови під час виконання повноважень поліцейськими та їх вплив на гарантування особистої безпеки поліцейського. *Право і суспільство*. 2017. № 2, ч. 2. С. 135–139.

Одержано 08.02.2021

УДК 378.016:174-057.36

Павло Дмитрович ЧЕРВОНІЙ,

кандидат педагогічних наук,

старший викладач кафедри педагогіки та психології факультету № 3

Харківського національного університету внутрішніх справ;

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8172-7732>

НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА «КОНФЛІКТОЛОГІЯ» ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ КОНФЛІКТОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ ЮВЕНАЛЬНОЇ ПРЕВЕНЦІЇ

Сучасні напрямки реформування системи МВС України вимагають нових конфліктологічних знань, вмінь та навичок від майбутніх офіцерів ювенальної превенції для успішного виконання поставлених службових завдань.

Саме тому актуальною проблемою в процесі фахової підготовки майбутніх офіцерів ювенальної превенції постало завдання щодо формування сучасного набору компетентностей, до складу яких входять такі загальні і фахові компетентності та програмні результати навчання, як здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях та вчитися оволодівати сучасними знаннями, приймати обґрунтовані рішення, генерувати нові ідеї (креативність); самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел, аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації; здатність дотримуватися норм професійної етики; аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання; формулювати думку, логічно та доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника; складати та реалізовувати програму психопрофілактичних та просвітницьких дій, заходів психологічної допомоги у формі лекцій, бесід, круглих столів,

ігор, тренінгів; взаємодіяти, вступати в комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності.

Такі компетентності, як здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях та вчитися оволодівати сучасними знаннями, приймати обґрунтовані рішення, генерувати нові ідеї (креативність), здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань здобувачі вищої освіти розвивають на семінарських, практичних заняттях та комплексно-штабних навчаннях в університеті. Так, для навчального місця комплексно-штабних навчань розроблено тему «Тактика дій поліцейських при спілкуванні на виборчій дільниці з агресивно налаштованою особою». У ході проведення заняття для здобувачів вищої освіти розроблений сценарій та демонструється ситуація, де працівнику поліції необхідно оцінити поведінку учасників конфлікту на виборчій дільниці, їх емоційний стан, ступінь загрози для інших осіб. Працівник поліції спостерігає за поведінкою агресивно налаштованого виборця, його висловлюваннями та застосовує комунікативні техніки з метою зниження агресивної поведінки.

Компетентності - самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел, аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації формуються на семінарському занятті за темою «Керівник у конфлікті: функції, стилі управління» на якому вивчаються такі питання: стилі управління колективом в конфлікті, логіка та послідовність роботи керівника по розв'язанню конфлікту, типові помилки керівника в ситуації конфлікту, психологічні причини некомпетентних рішень.

Дуже важлива компетентність, як здатність дотримуватися норм професійної етики прописана в етичному кодексі поліцейського на законодавчому рівні та закріплена в наказі МВС України «Про затвердження Правил етичної поведінки працівників апарату МВС України, територіальних органів, закладів, установ і підприємств, що належать до сфери управління МВС» від 28.04.2016 № 326. У наказі прямо вказано, що з метою зміцнення дисципліни та законності серед працівників, безумовного забезпечення прав і свобод громадян, дотримання стандартів етичної поведінки, добросовісності та запобігання конфлікту інтересів у діяльності працівників Національної поліції України були прийняті Правила етичної поведінки працівників апарату МВС України територіальних органів, закладів, установ і підприємств, що належать до сфери управління МВС. Тому здатність дотримуватися норм професійної етики формується на семінарському занятті «Конфлікти у професійній діяльності працівників поліції», де вивчається конфліктологічна культура працівників поліції, джерела виникнення конфліктів у правоохоронних органах, вирішення внутрішньо організаційних конфліктів в поліції.

Такі навички, як аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання формуються у ході вивчення теми на семінарському занятті «Конфліктний досвід особистості», де вивчаються конфліктні взаємовідносини в дитячому та в підлітковому віці; індивідуально-психологічні особливості суб'єктів конфліктів; фрейдівський підхід до внутрішньо-особистісного конфлікту; внутрішньо-особистісні і персональні методи вирішення конфліктів; особливості сприйняття конфліктної ситуації.

Здобувачі вищої освіти на лекційному та семінарському заняттях за темою «Стил поведінки в конфліктах» де розглядаються такі питання, як стратегії поводження в конфлікті, характеристика основних стратегій поводження, основні моделі поводження особистості в конфліктній взаємодії, міжособистісні методи (стили) поведінки в конфлікті за К. Томасом і Р. Кілменом формують таку компетентність та навички, як формулювання думки, логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника

Складати та реалізовувати програму просвітницьких дій, заходів психологічної допомоги у формі лекцій, бесід, круглих столів, ігор, тренінгів здобувачі вищої освіти навчаються у ході підготовки до семінарських занять, доповідей та рефератів до усіх тем навчальної дисципліни.

Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності здобувачі вищої освіти набувають цих знань та навичок у ході вивчення тем «Попередження, регулювання та розв'язання конфліктів» і «Завершення конфліктів», де вони аналізують імовірні результати конфлікту та форми його завершення, як запобігти, врегулювати та розв'язати конфлікт, здобувають знання про основні форми посередництва та його типологію, основні функції медіатора, технології медіації, її результативність та фактори впливу на неї, а також моделі і стилі виходу з конфлікту.

Навчальна дисципліна «Конфліктологія» як засіб формування конфліктологічної компетентності ефективно здійснюється на навчальних заняттях за допомогою міждисциплінарних зв'язків з такими навчальними дисциплінами як «Психологія управління», «Загальна психологія», «Юридична психологія», «Педагогічна психологія». Відомими вченими, як Т. Голубенко [1], І. Козловська [2], Н. Падун [3] наголошується увага на тому, що саме інтеграція навчальних дисциплін створює основу для відпрацювання певної стратегії професійної підготовки майбутніх фахівців, основною метою якої є формування професійних компетентностей.

Використані раніше знання, здобуті навички та вміння у ході навчальної практики та стажування на посаді, дає можливість майбутнім офіцерам ювенальної превенції сформулювати цілісне уявлення про різні складові службово-професійної діяльності та отримати набір тих компетентностей, що є необхідними для гідного виконання завдань у процесі майбутньої професійної діяльності.

Висновок. «Конфліктологія» є однією з навчальних дисциплін для фахової підготовки майбутніх офіцерів ювенальної превенції та важливим засобом формування конфліктологічної компетентності.

Список бібліографічних посилань

1. Голубенко Т. О. Міждисциплінарна інтеграція навчальних дисциплін як ефективний засіб професійної підготовки фахівців за спеціальністю «Соціальна робота». *Збірник наукових праць [Херсонського державного університету]. Серія «Педагогічні науки»*. 2016. Вип. 69 (2). С. 36–40.
2. Козловська І. М. Інтеграція та наступність у розвитку навчального знання: методологічний аспект. *Неперервна професійна освіта: теорія і практика*. 2001. Ч. 2. С. 177–183.
4. Падун Н. О., Падун А. О. Інтегроване навчання як міждисциплінарна проблема. *Наукові записки НДУ ім. М. Гоголя. Серія: Психологопедагогічні науки*. 2017. № 2. С. 26–31.

Одержано 08.02.2021